

De Eraut

door de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 9 Augustus 1914. N°. 1907.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 98, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Dinsdag 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f.1.20, voor België per jaar f.5.30, bij vooruitbetaling, voor het verdere buitenland en Ned.-Indië per jaar f.8 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f.1.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels f.1.20, voor elke regel meer f.20, Aanvragen en vermelding van liefdegaven f.12 per regel.

„Nederwaarts wortelen“.

III (Slot.)

Want het ontkenne, dat overgeleefd is van den huize Judo, zal wederom nederwaarts wortelen, en zal opwaarts vrucht dragen. 2 Kon. 19: 30.

Dit inwortelen van onze ziel in den geestelijken levensbodem, die van God uitstraalt, is alleen mogelijk, omdat God zelf onze ziel hierop heeft aangelegd. Het klaart ons gevoel men dit, zoo men rekening houdt met ons geschapen zijn naar Gods beeld. Een beeld is volstrekt afhankelijk van het oorspronkelijke en van het origineel, waarvan het de gelijkenis poogt weer te geven. Die gelijkenis kan zeer grof en ruw, maar kan ook fijn, toeder en keurig zijn. Toch, hoeveel of hoe weinig de gelijkenis ook treft, uitsluitend van den maker der gelijkenis hangt de waarde van het beeld af.

Toen krachtens de schepping de mensch naar Gods beeld geschapen was, beteekende dit niet, dat hij reeds aanstonds de volle gelijkenis weergaf; wat hij daarvan weergaf, was zuiver, maar slechts aanvankelijk, en was bestemd, om bij voortgaande ont-plooiing het beeld Gods steeds zuiverder en volkomener weer te geven. Ware nu geen val tusschen beide getreden, zoo zoude de mensch deze rijkere gelijkenis alleen verworven hebben door steeds dieper in te wortelen in den levensbodem, die voor ons geestelijk wezen in God gegeven is, en hij zou uit dien Goddelijken levensbodem dat rijkere leven alleen daardoor in zich hebben kunnen opnemen, dat hijzelf al minder werd, steeds meer nederwaarts ging, en God hem in steeds volkomener mate alles werd! Nu is hier het ontzettende menschelijke bankroet ingetreden, dat zijn oorzak vond in den val. Hierdoor toch bleef niet alleen de grootere volmaking uit, maar werd de aanvankelijk bestaande gelijkenis geheel verstoord. Voor ons komt het dus op tweemaal: voor eerst hierop, dat uit ons beeld alles weg ga en verwijderd worde, wat in ons niet meer conform Gods beeld was. Maar ook ten tweede, dat na deze uitzuivering het oude proces weer doorga en de nog onvolkomen gelijkenis zich in ons steeds volkomener ontwikkelde. En dit nu is volstrekt onmogelijk, indien wij niet nederwaarts gaan, God alleen steeds meer hoog en groot voor ons worde, en wij, alzoo vernederd, door de wortelen zelf van ons leven, de nieuwe, heilige krachten van God in ons opnemen. Dit nu is de grondgedachte, die bij elke vorming van een beeld of portret in den aard der zaak ligt. Het sterkst gevoelt men dit bij een photo. Dan toch is het de persoon zelf, die door de trekken van zijn gelaat, het beeld op de glazen plaat afteekent. Hoe gevoeliger nu die plaat is en hoe fijner de bewerkte-ging, die plaats grijpt, des te volkomener zal het beeld van dien persoon zich op die plaat afteekenen. Die plaat mag niets tegendoen, moet alles mededoen, en hoe volkomener dit doel bereikt is, des te schitterender wordt de gelijkenis en des te volkomener het beeld. Zoo nu ook werkt God. Zijn beeld in ons te volkomener uit, naargelang de werking van God op ons te volmakter en de weerstand onzerzijds minder wordt. Wij altijd nederwaarts en de wortelen van ons aanzijn steeds voller de krachten uit God in ons opnemen.

Nog sterker gevoelt men dit, zoo men niet denkt aan een photo, maar aan het portret door den kunstenaar op doek gebracht. Dan toch is de beste schilder hij, die niets uit zich zelf wil aanbrengen, maar, bij steeds klaarder licht, het beeld van den persoon zelf afziet.

Nu zegge men daarom niet, dat de belijdenis er niets toe doet en dat het ten-deele onverschillig is, of iemand zuiver in de leer staat, dan wel in allerlei seculiere denkbeelden adooft. Indien hij maar wortelt in God, zoo zegt men dan, doet het er niet toe. Belijdenis is bijzaak, alleen op het leven in God komt het aan. Het ongerijmde toch hiervan voelt men terstond, indien men slechts aan de martelaren denkt. Voor hen hing aan de belijdenis een leven. De zuiverheid van hun belijdenis bezegelden zij met den dood. Belijdenis en leven waren twee uitingen van dezelfde aandrif. En al is nu in onzen tijd de belijdenis vrij voor de overheid, daarom is het toch allerminst vrij voor God; wie metterdaad wortelt in den Goddelijken levensbodem, conformeert ook zijn gedachten aan Gods Woord en spant alle kracht in, om ook in zijn belijdenis volkomen zuiver te staan. Ook hier nederwaarts met

alle eigen verzinning en ook met zijn denken geworteld in het denken Gods, dat is, in Zijn Woord!

Zooel het nederwaarts als het inwortelen mag dus niet in schijn worden genomen, maar moet in wezenlijken zin bedoeld zijn. Bij de wortelen van een boom ziet men dat terstond. Bij tal van boomen neemt men het toch waar, hoe zij hun wortelen breed om zich heen uitspreiden. Van een nederwaarts inwortelen is bij vele dan ook geen sprake. Men ziet hun wortelen teneinde zelfs boven de aarde voortkruipen. Wat hun ontbrekt is, dat zij geen diepte van aarde hebben. De grond waarop ze staan, is niet innerlijk week, maar steenachtig. Vandaar, dat ze slechts enkele zeer dunne worteltjes tusschen de steenlaag laten indringen, maar hun zware wortels naar allen kant om zich heen uitzenden. Maar komt nu de stormwind, dan zijn het juist die boomen, die het eerst ontworteld worden; hun wortelrijkdom baatte hun niet, omdat het nederwaarts wortelen bij hen ontbrak. En dit nu juist is het, wat aan zoo velen halgeloofigen hun niet te miskennen geestelijke zwakte berokkent. Ze zijn niet wortelloos; zeer breed slaan zelfs hun wortelen uit; maar ze dringen in den levensbodem niet in, ze kennen het nederwaarts niet. En zoo nu ook omgekeerd.

Er kan een wortelen zijn zonder het nederwaarts, maar ook een nederwaarts zonder het wortelen. Deze wortellooze zelfvernedering neemt men maar al te vaak waar bij hen, die met een vertoon van nederigheid, de eere van vroom te zijn, willen inleggen. Ze stellen zich bij alles aan, om toch voor allen hun nederigen zin te laten uitkomen. In alles willen zij de minsten zijn. Steeds gewagen ze van Gods grootte en daartegenover van hun innerlijke jammer en ellende. Nu heeft dit zeer stellig iets, dat aantrekt. Ook mag er alle waarde volstrekt niet aan ontzegd worden. Ook de nederige gestalte is op geloofsgebied een kracht. Maar laat men voorzichtig zijn en diep nederwaarts zich buigen. Wat met geen diep inwortelen in God gepaard gaat, dreigt tenslotte in valschen schijn te verlopen, en wel nederig te heeten, maar feitelijk niets dan uiting van geestelijken hoogmoed blijken te zijn.

Dr. A. K.

Officiële Berichten.

De classis 's-Gravenhage der Geref. Kerken heeft een algemeen bededag voor alle Geref. Kerken in ons vaderland uitgeschreven op Dinsdag 11 Augustus.

D. SIKKEL, actuaire.

Classis 's-Gravenhage.

De kerkeraad der Geref. Kerk te 's-Gravenhage bericht, dat de classis 's-Gravenhage D.V. vergaderen zal te 's-Gravenhage op Dinsdag 8 Sept. a.s., gewone tijd en plaats.

Punten voor het agendum worden ingewacht vóór Dinsdag 18 Aug. e.k. bij den scriba, Van Speijkstraat 105, 's-Gravenhage.

Namens den kerkeraad voornoemd:

C. LEON CACHET, scriba.

's-Gravenhage, 4 Aug. 1914.

Acta der Particuliere Synode van de Geref. Kerken in Zuid-Holland (Zuidelijk gedeelte), gehouden te Gorinchem 17 Juni 1914.

1. Namens den kerkeraad der roepende kerk van Gorinchem opent de consulens Ds. S. O. Los van Leerdam te tien ure de vergadering. Gezongen wordt Ps. 68: 8. Gelezen Openb. I. Ds. Los spreekt een woord van welkom tot de afgevaardigden, wijst op het gewicht der te behandelen onderwerpen en gaat voor in gebed.

2. Alle classen blijken door de prim afgevaardigden vertegenwoordigd. Alleen van de classis Rotterdam blijkt de credentia-brief niet aanwezig. De uit die classis aanwezige broeders verklaren wettig als primi te zijn afgevaardigd. Hun wordt zitting en keurstem verleend. De credentia-brief zal den scriba worden toegezonden.

3. Gekozen worden tot praeses Ds. J. H. Landwehr, tot assessor Ds. J. E. Vonkenberg, tot scriba Ds. J. G. Kunst en tot sub-scriba Ds. J. D. van der Velden.

Het moderamen neemt zitting. De praeses dankt ook namens de andere gekozenen voor het geschonken vertrouwen, noodigt de verschillende rapporteurs als adviseerende leden der synode te willen zitting nemen, en verwelkomt in het bijzonder Dr. B. J. Esser van Poerboingo.

4. Ds. W. W. Meynen leest de notulen der vorige Synode, die ongewijzigd worden vastgesteld.

5. Gelezen wordt de oproeping der kerk van 's-Gravenhage voor de op 25 Aug. a.s. aldaar te openen Generale Synode.

6. Gelezen wordt een missive van Deputaten voor de oefening van het verband tusschen de Geref. kerken in Nederland en de Theol. Fac.

der Vrije Universiteit, die tot geen discussie aanleiding geeft.

7. In behandeling komt een bezwaarschrift van de classis Rotterdam. Gelijktijdig hiermee wordt behandeld een bezwaar van de classis Barendrecht. Beide betreffen handelingen van het bestuur van het Provinciaal weeshuis te Middelham, in verband met niet overeenstemmende besluiten van de Synodes van Zuid-Holland Noordelijk en Zuidelijk deel. De Synode erkent de gegrondheid dezer bezwaren.

De behandeling van het verslag van Deputaten van het Weeshuis voornemens volgt nu, maar wordt niet ten einde gebracht. In de middagzitting zal zij worden voortgezet.

8. Dr. B. J. Esser brengt schriftelijk verslag uit van den zendingsarbeid van 1 April 1913 tot 1 April 1914. Dit verslag zal gedrukt en aan de kerken toegezonden worden. De praeses dankt Dr. Esser en spreekt den wensch uit, dat deze welhaast naar het arbeidsveld moge terugkeeren. Een aanvraag om een bijzonder steun voor het zendingshospitaal zal door de Synode worden gesteund.

9. Met gebed van Ds. Vonkenberg wordt de morgenzitting gesloten, en met gebed van Ds. van der Velden de middagzitting geopend.

10. De behandeling van het verslag Weeshuis wordt voortgezet. Een voorstel om bij verschillend besluit der twee Particuliere Synodes van Zuid-Holland de commissie voor het nazien der boeken als Synodale commissie te laten beslissen, wordt teruggenomen. De Synode besluit te bevoegen een commissie van drie nader aan te wijzen personen, die de exploitatie van het Weeshuis c.a. zal onderzoeken, en die rapporteren zal over de bevoegdheid der Part. Synoden. Als tijdelijke maatregel wordt de verhooging van het verpleeggeld voor dit jaar toegestaan. Het verslag wordt alsnó goedgekeurd.

11. Mededeeling wordt gedaan der rapporten van eenige classis inzake predikantenstratemen. Zij worden ter inzage gelegd voor de Synode.

12. Gelezen wordt het verslag der Depp. naar Art. 49 K. O. In de classis Brielle verleenden zij hulp bij de emeritering van Ds. Smallegange. In de classis Schiedam verschenen zij wel op verzoek, maar bleek hun bijstand niet nodig. Een vraag, of niet met toezending der stukken in plaats van bijwoning der class. vergadering kan worden volstaan, wordt ontkennend beantwoord.

13. De Deputaten voor de zending brengen schriftelijk verslag uit. Zij rapporteren over het vervroegd verlof aan Ds. Esser verleend om de ongesteldheid zijner echtgenoot; over de uitzending van zuster Pontier als verpleegster; over de noodzakelijkheid van het uitzenden van een tweeden missionair arts en een tweede verpleegster; over de noodzakelijkheid van meerdere bijdragen voor den medischen dienst en over opheffing en stichting van Chr. Holl. Jav. Scholen, resp. te Poerboingo en Banjoemas. Zij deelen ook mee, dat Ds. Netelenbos van Wonsolo tijdens de afwezigheid van Dr. Esser als consulent over ons zendingssterren optreedt, en herinneren, dat moet voorzien worden in de vacature in hun midden ontstaan door het vertrek van Ds. Lindeboom.

14. De quaestor der Synode br. J. Hazelzet doet rekening en verantwoording van het jaar 1913-1914. Voor het volgend jaar vraagt de quaestor aan f. 400. Deze aanvraag wordt toegestaan. Zijn rekening en verantwoording zal door de h.b. Stans en 't Bevelid worden nagzien.

15. Het verslag van den curator der Theol. School, Ds. de Jonge, wordt gelezen door Ds. Meynen.

16. Aan de orde komt het verslag over 1913-14 en de begroting voor 1914-1915 van Depp. naar Art. 11 en 13 K. O. Tegelijk hiermee wordt aan de orde gesteld een bezwaar van de classis Rotterdam en een van de classis Schiedam tegen de geldende regeling, waarin, naar het oordeel dezer classen, de hulp niet voldoende bij de classen en te spoedig bij de Particuliere Synode gezocht wordt. De Synode deelt deze bezwaren, waarvan in een schrijven aan de classen zal worden kennisgegeven. De begroting dezer Deputaten wordt voor één jaar aangenomen.

17. Ds. Mulder rapporteert namens Deputaten naar Art. 19 K. O. Dit rapport luidt alleszins bevredigend. De inkomsten laten niet toe, nog een jongeling volledig te ondersteunen. Wel kunnen nog een of meer ten deele worden geholpen.

18. De Synode neemt aan de volgende voorstellen van de classis Rotterdam:

1. De classis verzoekt de Part. Synode te willen doorzenden naar de Generale Synode:

a. De Generale Synode benoeme Deputaten tot samenstelling van een statistiek der Geref. Kerken in Nederland.

b. De Generale Synode regule nader de correspondentie met de buitenlandsche kerken.

2. De Particuliere Synode sprekke zich uit tegen het voorstel der classis Dordrecht, om de gezangwettig bij de e.k. Generale Synode afhankelijk te maken.

Hiermee is het daarop betrekking hebbende voorstel van de classis Dordrecht vervallen.

19. Verworpen wordt een voorstel van de classis Dordrecht, dat de Gen. Synode deputaten benoeme om te adviseeren over de vraag: Moet het wenschelijk en uitvoerbaar worden geacht, eene generale regeling voor de inrichting van den openbaren eeredienst te ontwerpen en in te voeren?

20. Naar aanleiding van een voorstel van de classis Gorinchem wordt het volgende aangenomen: De Part. Synode verzoekt aan de Generale Synode, hare aandacht te wijden aan de geestelijke nooden der in Ned. Indië ver-

strooide Gereformeerden, en Deputaten te benoemen die de e.v. Gen. Synode nader inlichten omtrent den toestand der Gereformeerden, en zoo mogelijk aan haar een voorstel doen om voor de Gereformeerde kerk van Batavia, of eene andere, de middelen beschikbaar te stellen, dat zij, indien noodig, een dienaar des Woords beroepe voor de geestelijke verzorging der broeders en zusters in de verstrooing.

21. Een voorstel van de classis Schiedam om aan de Gen. Synode te vragen het aanwijzen van een weg, waardoor onkerkelijke leden der gemeente, op wie het Formulier van den Ban niet toepasselijk is, van het lidmatenboek zouden kunnen worden afgevoerd, wordt niet aangenomen.

22. Een voorstel van de classis Schiedam: De Part. Syn. stelt aan de Gen. Syn. voor, te willen overwegen of het niet noodig en mogelijk zou zijn, om te komen tot een herziening der Staten-veraling, en eventueel maatregelen te nemen die daartoe kunnen leiden, wordt aangenomen.

23. Een voorstel van de classis Schiedam, dat de Gen. Synode er bij de Curatoren der Vrije Universiteit op aandringt, dat het candidaats-examen der Theol. School in dien zin erkend worde, dat candidaten van de Theol. School die aan de V. U. wenschen te promoveeren, niet opnieuw het candidaats-examen behoeven af te leggen, wordt niet aangenomen.

24. Het voorstel van de classis Schiedam: De Part. Synode hechte hare goedkeuring aan de overeenkomst der Geref. Kerk van Hoek van Holland met die van 's-Gravenhage, om vanaf 1 Oct. 1914 als grenzen van beide kerken te doen gelden de thans door de toevoeging van Hoek van Holland aan Rotterdam dat de wet geregelde burgerlijke grenzen en zende dit ter goedkeuring door naar de Generale Synode, — wordt aangenomen.

25. Wegens vertrek van Ds. Lindeboom wordt uit de classis Gorinchem benoemd als sec. dep. art. 49 K. O. Ds. Steinhardt, art. 19 K. O. Ds. Bouwman, voor de zending Ds. Zwiers. De andere deputaten worden herbenoemd.

26. Naar de Gen. Synode worden afgevaardigd als primi: Ds. Landwehr en Vonkenberg; de ouderlingen Stans en 't Bevelid; als secundi: Ds. van Lummel en van der Velden, de ouderlingen de Bruin en Borgdorff.

27. Tot leden der Commissie (zie boven art. 10) worden benoemd de B.B. B. Richters te Rotterdam, J. W. Mekking te Gorinchem en P. Biemond te Bleiswijk.

28. De Commissie tot nazien der boeken van de quaestores rapporteert alles in orde te hebben bevonden. De quaestores worden gedéchargeerd.

29. De volgende Synode zal D. V. worden samengeroepen door de classis Schiedam.

30. De Praeses dankt de classis Gorinchem voor haar goede ontvangst der Synode. De assessor dankt den Praeses voor zijn leiding. De vergadering zingt Ps. 118: 7. De Praeses gaat in dankzegging voor en sluit de Synode.

De scriba,

J. G. KUNST.

Kort verslag van de vergadering der Classis 'Buenos Aires' 17 Juni 1914.

1. Ds. A. C. Sonneveldt opent namens de roepende kerk met het zingen van Ps. 133: 1, lezen Ps. 84 en gebed.

2. De credentia-brieven in orde bevonden. Tres Arroyos heeft instructie meegegeven.

3. De wenschelijkheid naar onderzoek in hoeverre aansluiting bij de Nederlandsche kerken is gevorderd, wordt uitgesproken.

4. Ds. A. C. Sonneveldt ontvangt machtiging als vertegenwoordiger naar Nederland.

5. De classis schenkt approbatie aan de losmaking van Ds. A. C. Sonneveldt van de kerk te Buenos Aires, daar deze een officiële be-roeping naar Chubut ontving.

6. De kerk van Buenos Aires vraagt advies voor haar voornemen om deputaten te verzoeken een predikant voor B. A. te willen zenden. Geadviseerd wordt zulks te doen, al wordt de ernst der moeilijkheid niet uit het oog verloren.

7. Ds. A. C. Sonneveldt deelt mede, hoe hij geneigd is de beroeping naar Chubut op te volgen.

8. Tuchtzaken worden besproken. B. A. wordt geraden over te gaan tot de trap van censuur. T. A. thans nog niet over te gaan tot de trap van censuur.

IX. De grensregeling. Ten Zuiden van Tandil (Chubut uitgezonderd) komt voor rekening van T. Arroyos.

10. B. A. vraagt en ontvangt advies aangaande het leren eener predikatie door Dr. Van Hogen-dorp. De classis meent de meest gewenschte weg te zijn, opening en sluiting door een broeder onderling te doen plaats hebben en het lezer eener predikatie, genoemden broeder op te dragen.

11. Gemeenschappelijke belangen worden door de Classis aan de deputaten bekend gemaakt.

12. Aangedrongen wordt op geregelde drie-maandelijkse toezending van het rapport van den toestand der gemeenten.

13. Benoeming Classis-correspondent.

14. Tres Arroyos wordt aangewezen als roepende kerk.

15. Advies in doopzaken. Hierover nader advies van deputaten in Nederland en Noord-Amerika te vragen.

16. Rondvraag.

17. Sluiting met zang en gebed.

Voor de Classis

Buitenland.

Duitschland. Het comité „Confessionalslos“, een gevaar ook voor land en volk.

In Nederland worden door de liberalisten zij die voor God en zijn Woord strijden, gaarne „kerkelijken“ genoemd. De Anti-revolutionaire, Christelijk-Historische en Roomsche Staatspartijen zijn volgens heeren liberalisten de „kerkelijke“ partijen. Zij zijn niet tegen religie, maar verlangen dat de Kerk zich niet met de politiek zal bemoeien. En daar moet elk rechtgeaard Nederlander het immers mede eens zijn. Hetzelfde verschijnsel doet zich in Duitschland voor. Daar is een Comité gevormd onder den titel van „Confessionalslos“. Van eene belijdende confessie wil men niet weten; daarom is men niet ongodsdienstig. Neen, ver van daar; doch men verlangt alleen aan de overheid te kennen te geven, dat men tot geen kerk behoort. Dan behoort men geen belasting te betalen voor eene Kerk die eene bepaalde belijdenis voorstaat, en bevordert men dus ook niet een inrichting waartegen men gekant is; maar tegen de religie is men niet. Zelfs de „monisten“ willen niet anti-religieus zijn. Er zijn predikanten die zonder blikken of blozen er voor uitkomen, dat zij „monisten“ zijn, er is geen stof en geest, er is alleen stof; doch zij zijn verantwoordelijk als men hen daarom voor anti-religieus houdt, en zij maken zich boos, wanneer men er aan twijfelt of zij te goeder trouw nog monist kunnen zijn en toch predikant bij de Evangelische kerk blijven.

Hoe verheffend en idealistisch het comité „Confessionalslos“ werkt, blijkt uit het Juli nummer van zijn orgaan *Der Weg*. Daarin uit een medewerker uit Parijs zich over het afschuwelijke Neo-Malthusianisme. Deze kanker, die vooral aan het Fransche volk knaagt, wordt door den schrijver als het middel aangeduid dat... den wereldvrede moet bewaren. De Parijsche medewerker Hermann Fernau schrijft schrijft hierover. „Wij hebben er enorm belang bij, dat de geborenen in Duitschland verder snel afnemen. Daardoor wordt de kans om te gezevieren tegenover de enorm toenemende halfbeschafte Slavische en Russische volksmassa's zoo gering, dat Duitschland naar „hulp“ moet omzien. Aan de andere zijde krijgen de democratische stroomingen in het tegenwoordige Duitschland, als de bevolking op dezelfde hoogte blijft, eindelijk dien maatschappelijk vasten grondslag, die voor haar eind-triumf (Durchbruch) onvoorwaardelijk noodzakelijk is. Van rechts en links bedreigt en in het binnenland steeds meer beïnvloed door democratische beginselen, zal Duitschland aan de Fransen de kleine concessie inzake Elzas en Lotharingen moeten doen. Het zal over dezen dommen twistappel heen de hand tot een verdedigingsland tegen het Slavendom reiken, en op deze manier zullen wij, gesteld dat deze ontwikkeling te rechter tijd plaats heeft, elk oorlogsonweder kunnen vermijden, dat onder den druk der Slavische volksmassa's langzaam aan den Oostelijken hemel van Europa opkomt... Ik zou bijna wenschen, dat de wetgever de Neo-Malthusianische middelen verbiedt, want ik ben er reker van dat ze dan nog meer gebruikt worden. En — wij hebben geen tijd te verliezen. „Hoe sneller, hoe beter.“

Niet ten onrechte noemt een Duitsch Christelijk blad deze gedachten even waanzinnig, als de uiting daarvan voor hoogverraad moet gehouden worden. Het laat zich op het oog en bij aanzien, dat het conflict tusschen de Germaansche en Slavische volksstammen zal plaats hebben vóórdat, gelijk „Confessionalslos“ het wenscht, Duitschland van zijn kracht beroofd is door het Neo-Malthusianisme.

In Frankrijk gaat het aantal geboorten nog steeds achteruit. In 1912 werden er in dat land nog 750.651 kinderen geboren, in 1913 was dat cijfer 745.529. Tot overmaat van ramp moet men in Frankrijk het ook beleven, dat het aantal sterfgevallen in den laatsten tijd ook al toenemt. In 1912 kwamen er in Frankrijk op 10.000 inwoners 172 sterfgevallen voor; in 1913: 178. In het geheel stierven in dat land 11.000 personen meer dan in het voorgaande jaar. Alsof dit nog niet genoeg is; ook het aantal gesloten huwelijken is aan het verminderen.

Er werden in Frankrijk in 1913 298.760 huwelijken gesloten, dat is 13.169 minder dan in 1912. Het aantal huwelijken daalde van 153 in 1912, op de 10.000 inwoners, tot 151 in 1913. Daarenboven neemt het aantal echtscheidingen voortdurend toe. In het jaar 1900 waren er 7.557 echtscheidingen; in 1912 was dit cijfer 14.579, en in 1913, 15.067.

Als dit alles zoo voortgaat, zal Frankrijk ten slotte voor geen enkele natie meer een begeerlijke bondgenoot zijn. De achteruitgang van de geboorten zou in Frankrijk nog veel erger zijn, indien er nog niet enkele provincies, als Bretagne, gevonden werden, waar de Roomsche kerk nog invloed heeft om het kwaad tegen te houden. Toch blijven de Fransen bewindslieden nog steeds hunne politiek tegen de Roomsche Kerk richten en wordt er maatregel op maatregel genomen, om de Roomsche congregaties in haar werk te bemoeiigen of hare leden het land uit te drijven. „Het Clericalisme is de vijand“, deze leer vereenigt telkens weer alle linksche partijen, hoezeer zij telkens onderling verdeeld blijken te zijn. Wanneer zal men inzien, dat de Godverzakende vijand is, die Frankrijk dreigt te verdoen?

Engeland. Uit de Methodistische Kerk. Vrouwen door de Episco-